

Benergie

Voor T. V.

r zijn van die verhalen waar je in tuimelt als een slaapwandelaar in een diepe vijver. Het koude water wekt je met een schok terwijl je zinkt. Eerst overheerst paniek: je weet niet waar je bent, je hebt geen houvast. Maar dan, zin per zin, blad per blad, begin je rondom vormen te ontwaren. Langzaam geeft het troebele water haar geheimen prijs. Steeds beter vind je je weg in het verhaal, tot je zwemt en ademt als de vissen.

Dit is niet zo'n verhaal. Hier moet de vijver nog aangelegd worden, het water moet nog koelen en het slaappatroon is nog niet verstoord. Nu je toch wakker bent: neem gerust een spade en steek een handje toe. We beginnen bij het begin. Dit verhaal speelt zich af in een gevaarlijk nabije toekomst, die we enkele jaren geleden nog weglachten omdat 'alles uiteindelijk wel zou meevallen.' We bleven het herhalen om onszelf te sussen, om 's avonds de slaap te kunnen vatten. We logen tegen onze kinderen omdat we van hen hielden. We zeiden dat alles wel goed zou komen, we beloofden het keer op keer, terwijl we goed wisten dat onze goede bedoelingen en de sporadische goede daden waartoe die soms leidden, niet op konden tegen de verenigde lobby's van groot geld, eigenbelang en onverschilligheid. Het zou wel meevallen, zeiden we, en doe mij nog maar een gin-tonic.

Maar het viel eerder tegen. De opwarming van de aarde nam exponentieel toe en de gevolgen werden zo zichtbaar dat zelfs de grootste sceptici hun optimisme volledig moesten laten varen. Zeeschildpadden, ijsberen en bijen waren fabeldieren geworden, waarvan het bestaan in vraag werd gesteld door betweterige kinderen met ronde brilletjes en zo'n vingertje dat de hele dag de hoogte verkende. Het weer sloeg op hol als een paard dat in een peperplantage had staan grazen. De Amerikaanse Oostkust kreeg het zó zwaar te verduren dat er om praktische redenen besloten werd om het alarmsysteem om te keren: de sirenes weerklonken er enkel nog tijdens de zeldzame momenten wanneer er géén orkaan over de kustlijn bolderde.

In ons geliefde Europa waren onze Noorderburen het eerste slachtoffer. Hun monsterlijke reuzengestalte kon hen niet redden van de stijgende zeespiegel. Ergens hadden ze toch moeten weten dat hun uitbreidingsplannen ooit in het water zouden vallen, dat de zee altijd terugnam wat van haar was? Zo gleden de Waddeneilanden ijlings onder de wassende golven, zoals Atlantis, maar minder tot de verbeelding sprekend. Aan het Hollandse vasteland, of wat daarvoor moest doorgaan, was het alle hens aan dek geblazen om de dijken op te hogen naar een veilig niveau. Hoger, steeds hoger moesten die muren, tot ze uiteindelijk zó hoog boven de kustdorpen uitstaken dat de zon er in de winter al om kwart na drie achter verdween. (Inventief als zij waren, besloten de Nederlanders dan maar om kilometerslange berglandschappen te schilderen op de gigantische betonnen wanden die hen tegen de zondvloed beschermden. Wanneer ze vanuit de juiste hoek gefotografeerd werden, waren die muurschilderingen bijna niet te onderscheiden van een echte bergketen. De kustdorpen vroegen inkomgeld en een nieuwe vorm van dagjestoerisme was geboren.)

Terwijl het water de noorderlingen aan de lippen stond, duwde de droogte de mensen in het zuiden naar omhoog. De grote waterbedrijven hadden Moeder Natuur een handje geholpen door jarenlang bronnen te onteigenen en leeg te pompen: eerst in het geniep, daarna open en bloot,

zonder gêne, zodra ze begrepen hadden dat de publieke verontwaardiging snel afgeleid werd door ander belangrijk nieuws, zoals spelende kittens of een man die trompet speelde met zijn anus. En wat dan nog? Natuurlijk bronwater was iets van de twintigste eeuw, de vooruitgang kon niet gestuit worden. Om de resterende druppels in de bloedhete Afrikaanse bodem werd gefolterd, gemoord en verkracht, terwijl de goegemeente in het Westen zich verontwaardigd afvroeg hoe mensen zich zo als beesten konden gedragen. En moete waai doarveur betoale? Ontwiekelingssoamewirking, pff... hé gast! Eirst ontwiekele, dan soamenwirke joa! Aha. Da ies na ies gesprooke. Witte, oep aaw gonnekik stimme sé!

De bedrijven waarin de mensen zich verenigden bleven hardnekkig de aarde uitputten, maar zetten tegelijk in op diversificatie, omdat elke goede zakenman wist dat een spreiding van de activiteiten op termijn steeds de meest rendabele strategie was. Dezelfde bedrijven die het monopolie op water hadden, boden sinds kort ook flessen gebottelde lucht uit de Oeral aan, terwijl de petroleumindustrie munt sloeg uit gesofistikeerde pijplijnen die de meest vervuilde lucht rechtstreeks naar Afrika vervoerden. Maar het waren allemaal pleisters op een houten been, de gassen stegen vrolijk verder op in de atmosfeer, de lucht vulde zich met dreiging. De wereld balanceerde op de rand van de afgrond.

* * *

In deze donkere tijden was de hoop voor de toekomst gevestigd op één man, professor Benji Borremans. Professor Benji was niet zomaar een professor. Hij was een *interdisciplinair* onderzoeker. Het neusje van de zalm, de *primus inter pares*, het paradepaardje in de wedloop der wetenschap. Hij droeg een superheldenpak dat bestond uit een geklede grijze broek, een net hemd, een das met wiskundige illustraties en een colbert die misschien ooit terug in de mode zou komen. Dat pak droeg hij de hele dag, omdat er geen telefooncellen meer bestonden waarin hij zich razendsnel kon omkleden, in tijden van nood. En die tijden waren aangebroken: Benji's wereld was een broodjeszaak in een permanente staat van beleg.

De professor opereerde op de kruising tussen de vakgebieden van de taalkunde en de biowetenschappen en had een bijzondere interesse voor de relatie tussen het publieke discours en het klimaat. Zijn onderzoek vertrok vanuit twee axioma's, waarop al zijn hypotheses en experimenten gestoeld waren. De eerste stelling was dat de menselijke essentie in taal vervat lag: mensen waren in de eerste plaats talige wezens. In het vakjargon werd ook de term 'leuteraars' gebruikt. Het tweede axioma hield in dat de wereld naar de kloten ging, omdat mensen talige wezens waren. Elke oplossing vergde immers daadkracht en was dus bij voorbaat gedoemd om dode letter te blijven.

Dit mechanisme stoelde op zijn beurt op twee principes. Het eerste principe, waarnaar soms verwezen werd als 'debatitis', stelde dat de intensiteit en de omvang van het geleuter recht evenredig waren met het vooruitschuiven van de daadkracht op een chronologische as. Hoe meer er geleuterd werd over een kwestie, hoe meer nieuwe hypothetische problemen er opdoken, die ook allemaal besproken dienden te worden vooraleer men de oorspronkelijke discussie kon hervatten.

Het tweede principe was pas recent geformuleerd door de befaamde Bengaalse wetenschapper Vetjaan Shamlik. Hij had ontdekt dat de kloof tussen woord en daad niet enkel werd veroorzaakt door debatitis, maar ook door het feit dat de leuteraar tijdens het praten gevoelig hogere hoeveelheden melatonine en dopamine aanmaakte, hetgeen de daadkracht ernstig belemmerde. Een publieke belofte, door pakweg een politicus, gaf de spreker zoveel instante genoegdoening dat deze niet de minste neiging voelde om achteraf ook effectief de daad bij het woord te voegen.

Intelligent als hij was, voelde professor Benji dat de oplossing van het probleem in het probleem zelf moest liggen. Het had geen zin om te proberen de daadkracht te verhogen, aangezien deze voor de moderne mens